

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ערבית - סמינריון דידקטי - 34319

תאריך עדכון אחרון 22-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיכל לוי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michal.levi3@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הסמינר הדידקטי יעסוק בשלושה תחומי תוכן מרכזיים: העמקת והרחבת הידע התיאורטי בתחום תהליכי רכישת שפות והוראתן, יישום הידע הנרכש בהוראת השפה הערבית בחטיבות הביניים ובתיכון, הערכת הידע הלשוני

מטרות הקורס:

1. הכרת הגורמים המשפיעים על רכישה ולימוד שפה בכלל וערבית בפרט.
2. הכרת כלי הערכה שונים העומדים לרשות המורה. לערבית.
3. היכרות עם דרכים חלופיות להוראת נושאים דקדוקיים ותחביריים של השפה הערבית.
4. הצעת דרכים להתמודדות עם קשיים העלולים לעלות בעת לימוד השפה הערבית.
5. הענקת כלים להוראת היצירות הספרותיות הנלמדות בשיעורי ערבית בתיכון.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. ליישם את הידע הנרכש בנושא תהליכי רכישת שפה זרה על הוראת הערבית.
2. להכיר חלופות בהערכת ידע לשוני.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: קריאה ודיון במאמר שעניינו אחד מן הנושאים שיידונו במהלך הקורס, עבודה בקבוצות, ניתוח אירועים, כתיבת תרגילים שעניינם יישום הנושא הנלמד.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. גישות ותהליכים בלימוד שפה זרה במסגרת בית ספרית.
2. היבטים קוגניטיביים בלמידת שפה בכלל ובלמידת השפה הערבית בפרט.
3. מוקדי קושי בלימוד שפה זרה.
4. עקרונות ודרכים לגיוון דרכי הוראת הערבית בכיתה.
5. עקרונות בבניית כלי הערכה חלופיים ושילובם במערך הוראת הערבית.
6. משוב ורפלקציה ומיקומם בתהליכי הערכה.

7. דרכי התמודדות עם הכתה ההטרוגנית.

חומר חובה לקריאה:

1. ע. אולשטיין, חקר הרכישה של לשון שנייה ושל הוראת לשון : מה למדנו עד עתה? הד האולפן, 73 (1991) עמ' 53-57.
2. ע. אופק, ע' (2004). קריטריונים לתיאור והערכה של חומרי למידה, *Higher Hebrew Education*, vol. 11(2004)pp. 123-130
3. תומס ארמסטרונג, אינטלגנציות מרובות בכיתה: מדריך יישומי, תרגם מאנגלית אמיר צוקרמן, ירושלים: מכון ברנקו וייס, 1996.
4. יודי ביטון, מחקר בהוראת שפה: התנהגותו של הזיכרון האנושי בעת הטמעת אוצר מילים בשפה זרה, הד האולפן החדש, 91(2007)
5. בסיליוס בוארדי, "הוראת הערבית בבתי ספר ערביים בישראל", מנבר ון ליר, גיליון שני: השפה הערבית בישראל: בין קונפליקט לאומי למציאות פוליטית (2013).
6. חזי ברוש, "הקשר בין שפה דבורה לשפה כתובה בהוראת הערבית בבית הספר העברי" דפים: כתב עת לעיון ומחקר בהכשרת מורים, 23 (1996), עמ' 64-75.
7. חזי ברוש ואליעזר בן רפאל, "מדיניות לשונית מול מציאות חברתית: הערבית בבית הספר העברי" עיונים בחינוך, 5 (1994) עמ' 335-351.
8. חזי ברוש "ערבית לדוברי עברית בישראל - שפה שנייה או שפה זרה" חלקת לשון, 23 (1997) 111-131.
9. גולן, ר' ומוצ'ניק, מ' (2012). פישוט לשוני והכללה לשונית בקרב רוכשי שפה שנייה. בתוך: השכל שחם, ע', ר' בורשטיין, ע' עמיר וה' אתקין (עורכות) מזמרת הלשון: עיון ומחקר בחינוך לשוני, עמ' 334-317.
10. הווארד גרדנר, אינטלגנציות מרובות: התיאוריה הלכה למעשה, תרגם מאנגלית אמיר צוקרמן, ירושלים: מכון ברנקו וייס, 1993.
11. שרה גרין, "לקראת מתודיקה של הוראת השפה הערבית בחטיבה העליונה של בית הספר העברי: היבטים עיוניים ומעשיים", עבודת גמר לתואר M.A רמת גן: אוניברסיטת בר אילן, 1984.
12. דבורה דובינר, התנאים הנדרשים לרכישת שפות והוראתן. סקירה מוזמנת כחומר רקע לעבודת צוות המומחים לנושא הוראת הערבית בחינוך העברי, <http://il.ac.academy.education/>
13. מ. הוכברג, ת. שורין, תלקיט (פורטפוליו), בתוך: ר' רז וש' בן אליהו (עורכים), איך עושים את זה? מדריך מעשי לחלופות בהערכת הישגים, משרד החינוך, התרבות הספורט, מעלות, תשס"ד, עמ' 231-264.
14. ה. הנדלר, הנחות יסוד להוראה יעילה של שפה, הד האולפן החדש, 75 (1998), עמ' 54-59.
15. א. ווהל, למידה והוראה של שפה שנייה, שנתון המכללה - תלפיות, י"ב (2001), עמ' 215-235.
16. נירה חטיבה, תהליכי הוראה בכיתה, תל אביב: ההוצאה האקדמית לפיתוח סגל הוראה, 2003.
17. אליעזר יריב, שיחת משמעת: מודל לדו-שיח אפקטיבי במצבי קונפליקט בכיתה, אבן יהודה: רכס, 1996.
18. אליעזר יריב, שקט בכיתה בבקשה, אבן יהודה: רכס, 1999.
19. פרנק מק'קורט, המורה, תרגמה מאנגלית עידית שורר, תל אביב: מטר, 2007.
20. ע. קופפרברג, גורמים המשפיעים על רכישת שפה נוספת והשלכותיהם. מהלכים. מכללת לוינסקי לחינוך, 1996, עמ' 79-87.
21. אמירה רום, שיטות בחינה והערכה - החלופות בהערכה בתחום רכישת השפה", הד האולפן

החדש: להנחלת העברית ותרבותה, 82 (2001) 7-22.

21. פאולס, א. (1994). *ההנחלת העברית ותרבותה*. תל אביב: מוסד הרב קוק.
22. פאולס, א. (1996). *ההנחלת העברית ותרבותה*. תל אביב: מוסד הרב קוק. עמ' 10-30.
23. פאולס, א. (2003). *ההנחלת העברית ותרבותה*. תל אביב: מוסד הרב קוק. עמ' 52-87.
24. פאולס, א. (1996). *ההנחלת העברית ותרבותה*. תל אביב: מוסד הרב קוק.
25. פאולס, א. (1987). *ההנחלת העברית ותרבותה*. תל אביב: מוסד הרב קוק.
26. פאולס, א. (1995). *ההנחלת העברית ותרבותה*. תל אביב: מוסד הרב קוק.

27. H. Douglas Brown, *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*, New York, 2001

28. Thomas S C Farrell, *Teaching reading strategies: 'It takes time!'*, *Reading in a Foreign Language*, 13 (2001) pp. 631-647.

חומר לקריאה נוספת:

1. פט ב. גילד, סטיפן גרגר, ללמוד בקצב שונה: סגנונות חשיבה ולמידה, ירושלים: מכון ברנקו וייס לטיפול החשיבה, 1997.
2. אריק ג'נסן, חנוך לנער על פי מוחו, ירושלים: מכון ברנקו וייס לטיפול החשיבה, 1998.
3. יורם הרפז, חכה, פיתיון ודגים: גישות לחינוך החשיבה. מכון ברנקו וייס לטיפול החשיבה, ירושלים, 2005.
3. לב ויגוצקי, "מחשבה ומילה" בתוך: מחשבה ותרבות, ירושלים: מכון ברנקו וייס, 2003.
4. דפנה יצחקי, הוראת ערבית בחינוך העברי כזירת מדיניות לשון, בתוך סמדר דוניצה-שמידט ועפרה ענבר-לוריא (עורכות) סוגיות בהוראת שפות בישראל: חלק ב, ירושלים: מכון מופ"ת, 2014, עמ' 35-55.
5. פרידריך ניטשה, מסות על חינוך לתרבות, תרגם וערך יעקב גולומב, ירושלים: מאגנס, תשנ"ט.
6. אלינור סאיג-חדאד, "על האתגר שמציגה הדיגלוסיה לילדים הרוכשים תהליכי קריאה בסיסיים בערבית", אוריינות ושפה 1(2006), עמ' 105-126.

* הערבית: שפה בעין הסערה / מוסד הרב קוק: <http://www.vanleer.org.il/he/node/1602?gclid=&ClitmpDkwcgCFQq3GwodU24KuA>

מרכיבי הציון הסופי :
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 80 %
אחר 20 %

מידע נוסף / הערות: